

UA-0150-R

Third Year B. A. Examination

February/March - 2012

Sociology : Paper - IV

(Population & Society : Indian Context)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="T. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sociology : Paper - 4"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="5"/> <input type="text" value="0"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>
Student's Signature	

(૨) પ્રશ્ન નંબર - ૧ ફરજિયાત છે.

(૩) બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(૪) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

(૧) વસ્તીનું કદ એટલે શું ?

(૨) સેન્સસની કામગીરી સુધારવાના બે મહત્વના સૂચનો જણાવો.

(૩) જન્મ સમયે આયુષ્યની ધારણાનો અર્થ આપો.

(૪) આરોગ્ય સંભાળ માટે બે તબીબી સુવિધાઓ જણાવો.

(૫) બાળમૃત્યુદર સમજાવો.

(૬) સાક્ષરતા અને પ્રજનનશીલતા વચ્ચે શું સંબંધ છે ?

(૭) ભારતમાં કુટુંબ નિયંત્રણની વિવિધ પદ્ધતિઓ કઈ કઈ છે ?

૨ સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી, સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૧૪

અથવા

૨ વસ્તીશાસ્ત્રીય માહિતીના મુખ્ય સ્ત્રોત તરીકે દશવાર્ષિક વસ્તી ગણતરીનું મહત્વ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. ૧૪

૩ જન્મદર એટલે શું ? ભારતમાં ઊંચા જન્મદરનાં કારણોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

UA-0150]

1

[Contd...

૩ વસ્તીવૃદ્ધિને આર્થિક વિકાસના સહાયક અને અવરોધક પરિબલ તરીકે તપાસો. ૧૪

૪ સ્વતંત્ર ભારતમાં વસ્તી પિરામીડ સમજાવો. ૧૪

અથવા

૪ વસ્તી અંગેનો 'ઈષ્ટતમ વસ્તી'નો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪

૫ કુટુંબ નિયોજનના સ્વીકારમાં બિનસરકારી, સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓની ભૂમિકા સમજાવો. ૧૪

અથવા

૫ ટૂંક નોંધ લખો : ૭+૭

(૧) શૈક્ષણિક કક્ષાની વસ્તીવૃદ્ધિ પર અસર

(૨) ભારતની વસ્તીનીતિ

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Question No. 1 is Compulsory.
(3) Attempt all questions.
(4) All questions carry equal marks.

1 Write short answers to the following questions : 14

- (1) What is the size of population ?
- (2) State two important suggestions for the improvement of census.
- (3) Give the meaning of expectancy of life at birth.
- (4) Indicate various medical facilities for health care.
- (5) Explain infant mortality rate.
- (6) What is the relation between literacy and fertility ?
- (7) Which are the various methods of family planning in India ?

2 Define social population and explain nature of social population. 14

OR

2 Discuss importance and limitations of Decennial population as a major source of demographical data. 14

3 What is birth rate ? Discuss causes of high birth rate in India. 14

OR

3 Examine population growth as a pushing and pulling factor of economic development. 14

4 Explain population pyramid in independent India. 14

OR

4 Discuss 'Theory of optimum population' regarding population. 14

5 Explain the role of non-governmental, voluntary agencies in motivating family planning programme. 14

OR

5 Write short notes : 7+7
(1) Impacts of educational level on population growth
(2) Population policy in India.
